

Több mint 10 éve egyik újságíró kollégámnak, az azóta sajnos már elhunyt Szüle Zsoltnak köszönhetően ismertem meg Restár Sándor költőt. Zsolt és Sándor gyermekkori barátok, mindketten Budapest XVIII. kerületében nőttek fel, és osztálytársak voltak a gimnáziumban. Egyaránt írónak készültek, ám tehetségük kibontakoztatásának komoly akadályát képezte az önkényuralmi rendszer, amivel mindketten elutasították az együttműködést. Bár Restár Sándor verseit költői pályája kezdetén - a 70-es években - az irodalmi lapok már közölték, ő tudatosan zárkózott el a kádári posvány szellemi kiszolgáltatásától. Hosszú időn keresztül fizikai munkásként dolgozott, több szakmát - például szobafestés és mázolás, víz- és gázszerelés - is kitanult, mire felcsillant a változás reménye. A 80-as évek végén - Szüle Zsolt barátjával együtt - az elsők között csatlakozott a radikális rendszerváltást szorgalmazókhoz.

Mai tudásunk birtokában persze végtelenül naivnak látjuk akkori önmagunkat, de a 80-as évek végén még sokan bíztak az önmagát Demokratikus Ellenzéknek, Szabad Kezdeményezések Hálózatának, majd Szabad Demokraták Szövetségének nevező társaságban. Akkor még látszólag ők képviselték legrendíthetlenebbül a rendszerváltás, a rákosista-kádárista közelmúlttal való gyökeres szakítás ügyét. Ez volt az az időszak, amikor Pető Iván szigorú felelősségre vonást, Bauer Tamás vagyoni elszámoltatást követelt a kádári no-menklatúra ellen, míg Tamás Gáspár Miklós a határrevíziót is kilátásba helyező szavakkal fenyegette meg az erdélyi magyarságot sanyargató ceausescui Romániát.

Szinte magától értetődő volt tehát, hogy Sándor is úgy érezte, az SZDSZ-ben a helye. Szüle Zsolttal közösen hozták létre a szabad demokraták XVIII. kerületi szervezetét, amelynek jelöltje alig néhány szavazattal maradt le a 56 hőse, Dénes János mögött a 90-es országgyűlési választásokon.

Még ugyanezen év őszén, az SZDSZ történetének legnagyobb si-kerét hozó önkormányzati választásokon Szüle Zsolt is bekerült a Pestszentlőrinc-Pestszentimre lakosságát képviselő önkormányzati testületbe, de Restár Sándornál már korábban megkezdődött a kiábrándulás az SZDSZ által képviselt politikából. A költő szemléletének megváltozása világosan tetten érhető az olyan versekben, mint például az 1990-ben íródott felszab a dűlás, vagy az állatkerti sétarepülés. Az akkor már hat önálló kötettel rendelkező, a leg-nevesebb irodalmi lapokban folyamatosan publikáló szerző felhagyott az aktív politizálással, az irodalomnak, az alkotásnak szentelve idejét.

Persze a politika iránti érdeklődéssel, véleményének kendőzetlen kinyilvánításával ezek után sem hagyott fel. Szüle Zsolttal együtt - aki még mint SZDSZ-es színekben megválasztott önkormányzati képviselő kezdett el publikálni a Magyar Fórumban - ott volt a helye a MIÉP valamennyi ünnepi nagygyűlésén. Bár írószövetségi barátai óva intették attól, hogy Csurka István lapjaiban publikáljon, több verse is megjelent a heti, majd pedig a Havi Magyar Fórumban. Személyes meggyőződésének bátor kinyilvánítását akkor is többre becsülte az egzisztenciális látszatbiztonságnál.

Gyakran beszélgettem, vitatkoztam Szüle Zsolttal és vele hármásban, ám egyszer csak jött a tragikus hír: Zsolt agyvérzésben meghalt. Kollégámnak és barátunknak a szomszédságába betelepedett oláh cigány család agresszivitása, zaklató fellépése és az ezzel járó állandó idegfeszültség okozta korai halálát. Restár Sándor Ott fenn egy nagy csapatban játszol című, a Havi Magyar Fórumban megjelent versében emlékezett meg gyermekkori barátjáról.

Ugyanebben a költeményben tett említést a 2006. október 23-ai rendőrterrorról is, aminek egyik elszenvedője, áldozata volt. A Fidesz Astoriánál tartott nagygyűlését kívánta megnézni, ám amikor elindult hazafelé, elképesztő agresszivitással támadtak rá az azonosítójel nélküli,

arcukat sisakkal elrejtő rendőrök. Először egy gumilövedék érte a fejét, majd összevissza rugdosták, agyba-főbe verték Gergényi pribékjei. Arra már nem emlékezett, hogy mikor locsolták le vízágyúval, de akkor viselt ruháit teljesen tönkretette a vízbe kevert kék festék. Bár voltak tapasztalatai Kádár rendőrségének brutalitásáról is, a Gyurcsány-kormány utcai harcosaitól minden korábbinál súlyosabb verést kapott.

Gergényi terrorlegényeinek ütlegeit követően Restár Sándor egyre gyakrabban panaszkodott fejfájásra, emlékezetkiesésre, látászavarra, sokszor környékezte meg az ájulás is. Ám még hónapokig alkotott, teljesen birtokában volt szellemi képességeinek. Egészen addig az estéig, amikor is az utcán összeesett. Mentő vitte be a Fiumei úti bal-eseti kórházba, majd onnan tovább, hosszú hónapokig tartó rehabilitációra, Budakeszire. Restár Sándornál súlyos, maradandó károsodással járó agyi sérüléseket állapítottak meg.

Amikor először találkoztam a kórházból kiengedett költővel, még csak nem is emlékeztetett korábbi önmagára. Az addig sziporkázó ötleteiről, elgondolkodtató szójátékairól, szellemi frissességéről ismert ember egy élő halottra emlékeztetett. Rám nézve néha felismerés villant a szemében, de azt is többször megjegyezte: nem tudom, ki vagy. Beszéde szakadozott, összefüggéstelen lett, bal szemére megvakult és alkalmatlanná vált az írói alkotásra. Teljes, 100 százalékos rokkanttá nyilvánították. Annak ellenére, hogy gyámság alá helyezték, önmagát még el tudja látni - a pszichiátriai betegek rehabilitációját végző Harmónia klubból viszi haza Práter utcai lakásába az ebédet -, de költői pályája valószínűleg végleg lezárult.

Szadista bántalmazói, az őt nyomorékká verő rendőrök viszont ma is büszkén viselik egyenruhájukat. Intézkednek, igazoltatnak és eljárást is kezdeményezhetnek ellenünk, ha netán szembe merünk szállni az értékeinket eltulajdonító bűnözőkkel. A fegyveres garázdák tovább védik tőlünk a mostani gengszterrendszert.

Varga Imre